



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Basilicae S. Mariae. Maioris De. Vrbe A. Liberio. Papa. I.  
Vsque Ad. Pavlvn. V. Pont. Max Descriptio. Et. Delineatio**

**Angelis, Paolo de**

**Roma, 1621**

Cap. VI. De Canonicis in genere.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13873**

Bernardum de Comitibus, Canonicum Papien. Protonotarium, & Referendarium Apostolicum Episcopum Alatin. huius Basilicæ Vicarium pro Alexandro Cardinali Farnesio, anno 1537.

Thomam de Tanis, sacrae Rotæ Auditorem, anno 1539. die 2. Septembr. propter dicti Bernardini ab Vrbe absentiam.

Sebastianum Delium, Episcopum Bitontin. pro Alexandro Cardinali Farnesio, die 17. Martij, anno 1539.

Prosperum Sanctacrucium, Palatij Apost. Auditorem, & Basilicæ Vicarium pro eodem Card. anno 1543. die 28. Ianuarij.

Legitur, Ludouicum Episcopum Assisinate. Vicarium extitisse, anno 1543. die prima Nouembris.

Federicum Pratensem die octaua Nouembris, anno 1550.

Ludouicum Simonettam, Episcopum Pisaurien. anno 1555. pro Guido Alcanio Sfortia Cardinali, & Archipresb.

Romulum de Valentibus, Episcopum Conuerfanum, anno 1559. die 29. Aprilis.

Franciscum Bonhomum, anno 1564. die decimo octaua Octobris, pro sancto Carolo Cardinali Borromæo.

Bernardinum Cirillum pro eodem sancto die 31. Augusti, anno 1565.

Ioannem Franciscum Bossium Mediolanen. Protonotarium Apostolicum, & vtriusque Signaturæ Referendarium pro eodem sancto, die 5. Martij, anno 1567.

Gulielmum . . . . Episcopum Duzanen. pro eodem sancto, die vigesima quarta Decembris, anno 1566.

Cæsarem Spetianum Mediolanen. Presbyterum, & Protonotarium Apostolicum pro eodem Sancto, anno 1569. die decima quarta Decembris.

Filesum de Cittadinis Interamnen. Episcopum Muran. pro eodem Sancto, die 30. Nouembris, anno 1571.

Marcellum de Bubalis Romanum, Rotæ Auditorem, pro Alexandro Card. Sfortia, die 3. Aprilis, anno 1573.

Camillus Burghesius Vicarius postea Cardin. creatus, & ad Pontificatum euectus nomine Paulus V.

Comperimus etiam Camillum Burghesium vtriusque Signaturæ Referendarium huius Basilicæ Vicarium gessisse pro eodem Cardinali, anno 1577. die 12. Augusti, in quo munere circiter vndecim annos perseuerauit, postea Cardinalis est creatus, & ad summum Pontificatum euectus nomine Paulus Quintus.

Horatium Burghesium Fratrem pro Dominico Card. Pinello, die 15. Octobr. 1588.

A Iosephum Ferrerium Ianicen. vtriusque Signaturæ Referendarium pro eodem Cardinali, 1590. Kalen. Ianuarij.

Innocentium Bubalum vtriusque Signaturæ Referendarium, anno 1594. die 3. Ianuarij, postea verò fuit à Clemente Papa Octauo Cardinalis creatus.

Dominicum Marinum Genuen. vtriusque Signaturæ Referend. pro eodem Card. Pinello, die 14. Septembris, anno 1594.

Horatium Matthæium Rom. vtriusque Signaturæ Referend. pro eodem Cardinali, die sexta Februarij, 1595.

Anastasium Germonium Taurin. vtr. Signaturæ Refer. pro eodem Card. die 12. Maij, anno 1597. vacauit ex promotione ad Archiepisc. Tarantasiæ, anno 1608.

Raymundum Ianuen. Cam. Apost. Clericum, anno 1608. die 29. Iulij.

Alphonsum Sacratum Ferrarien. vtr. Signaturæ Referen. pro eodem Card. anno 1610.

Ludouicum Saregam Veronen. pro eodem Cardinali, die 30. Octobr. anno 1610.

C Paulum de Curt. Neapolitan. Eternien. Episcopum.

## DE CANONICIS

## INGENERE.

## Capitulum VI.



DE HVC de huius Basilicæ Archipresbyteris, & Vicarijs peregrimus. modo sequitur tractandum de Canonicis, sed breuiter. Ante omnia,

est explicandum, vnde nam Canonici nomen emanet, de quo sic Azor inquit: Vnde sint dicti Canonici. à Canonica pessione; hoc est ab annona ordinaria, & regulari, quæ in eos tãquam merces, & stipendium distribui solebat: hæc enim pensio canonica, & annona ipsorum tantum præbeatur, qui erant in Canonicorum numerum cooptati, & admissi. cæteris ministris Ecclesiæ, & inferioribus Clericis aliquid pro cuiusque merito erogari solebat ex oblationibus piorum hominum incertis, quæ in Ecclesia fiebant; cum tamen Canonicis portio certa, & ordinaria præberetur. Hinc duo sunt orta, quorum adhuc vestigia nonnulla videmus. Vnum est, vt nemo in numerum Canonicorum recipiatur, nisi suffragijs ipsorum Canonicorum, & Episcopi delectus: nam eo ipso, quo quis erat in Canonicum admissus, ius acquirebat ad portionem illam ordinariam, & regularem Canonicis debitam. ius item ille habebat suffragium, & sententiam ferendi in Canonicorum Collegio

Quid Canonici noant signat.

Vnde de Azor Inquit. mor. p. 2. lib. 3. c. 11.

in con-

in confessu. & comitijs, habebat quoq; inter Canonicos sedem. Alterum est, ut merito Canones, & iura Canonicatum, à prebenda distinguant. Nam Canonicatus appellatur ius percipiendi prebendam, hoc est, portionem certam, & ordinariam Canonicis dari solitam, vel saltem ius ferendi suffragium, vel sententiam in ipso Canonicorum Collegio, & habendi sedem in choro, & recipiendi quotidianas distributiones, ut dicam inferius. Et prebendam vocatur ipsam portionem fructuum, quae Canonicis datur, ut colligitur ex Abbate, & alijs in cap. rudioribus. de preben. nu. 4. Aliquando tamen haec duo confunduntur in iure: ita ut prebendae nomine ipsum ius, Canonicatus accipiat: & voce Canonicatus, portionem certam fructuum Canonico obuenientium. Potest igitur quis in Canonicum recipi sine prebenda. Nam olim Canonici erant absque ullo prebendarum distincto numero, ut testantur Innoc. in cap. de Cler. non resid. Io. And. Abb. Anton. & alij in cap. cum M. Ferrarien. de const. & c. Haec tamen Azorius. Quamquam est aduertendum plures Canoniorum ordines inueniri, ac proinde Beneficiorum, qui Canonicatus appellantur. & quidem primum Canonici, & Canonicatus existunt in Ecclesijs Cathedralibus. Secundo in Ecclesijs Collegiatis, qui minorem dignitatem gerunt, ut per Innoc. c. fratern. extra de sepult. in fine. Tertio quaedam sodalitates adsunt, qui Canonici Regulares appellantur, velut S. Mariae Pacis de Vrbe, Saluatoris de Lauro, &c. in praesentia nec de Regularibus, nec de Collegiatis loquimur; sed tantum de illis, qui Cathedrali Ecclesiae, immo Patriarchali ministrant. Ergo haud praeter rem duximus id, quod Azorius inquit, asserere, dum Canonicos distinguit: *Quaeritur quotuplex sit Canonicus? respondeo duplicem esse, aut enim est Canonicus in Ecclesia, quae dicitur Cathedralis, aut in ea, quae Collegiata appellatur. Canonici in Ecclesia Cathedrali constituti sunt ceteris Clericis, & Canonicis digniores, eo quod Cathedralis Ecclesia Collegiatam honore vincit, & superat dignitate. Boerius in tractatu de ordin. grad. ut. for. in penultima parte, numero 24. & sequentibus. Quapropter Pontifex Maximus eis causas delegare solet, non minus quam alijs Clericis dignitate praeditis, cap. Statutum. de rescript. in 6. ita Panormitanus in cap. causam quae de Iudic. quamuis Archidiaconus Ancharan. & Domin. oppositum doceant in cap. Statutum. de rescript. in sexto.*



DE HVIVS BASILICAE CANONICIS.

Capitulum VII.



**H**ACTENVS diximus quid sit Canonicus, differentiam indicantes. Sequitur peculiariter dicere de Capitulo, & sanctae Mariae Maioris Canonici, qui ante Innocentium Papam Quartum circa annum 1254. maiori numero constabant, quam hodie cer-  
namus; nec forte alia de causa, nisi ob indeterminatum numerum, qui illo tempore erat: quod prospiciens, quantavè damna posset asserere, ad statum numerum redegit, expressè praecipiens, ne sexdecim excedant; sic enim habetur. *Innocentius Quartus Episcopus servus servorum Dei. Dilectis filijs Archipresbytero, & Capitulo Basilicae S. Mariae maioris de Vrbe salutem, & Apost. benedictionem. Volentes Ecclesiae vestrae, quae inter ceteras Ecclesias privilegio amoris colimus singulari, ne superfluo grauetur Canoniorum numero praecavere: Vniuersitati vestrae praesentium auctoritate districtius inhibemus ne absque nostro speciali mandato fauente plenè, & expressam de verbo ad verbum de hac inhibitione, ac praedicta Ecclesia mentionem, aliquem in fratrem, & Canonicum recipere, vel alicui ordinato, siue ordinando in ipsa Ecclesia portionem concedere praesumatis, donec ad sextumdecimum Canoniorum numerum portionem habentium redacti fueritis, à vobis iuramento firmiter in inhibitionis tenorem praesumpserit aliquid attentare, nos eum ex nunc decernimus ipso facto, suspensionis, & excommunicationis sententiae subiacere. Datum Lateran. undecimo Kalendas Nouembris, Pontificatus nostri anno undecimo, anno 1254. Anno verò Domini 1265. Clemente Papa Quinto sedente, Capitulum instituit, ut Canonici sexdecim numerum non excederent, iuxta Innocentij Quarti constitutionem. etenim Otho Bonus Cardinalis, & Ecclesiae Archipresb. ex Capituli consensu obtinuit, ut ad vigintiduos ascenderent. Quare cum reditus non satisfacerent, simul congregati statuta composuerunt, ex quibus dignosceretur, quo pacto esset deinceps dictae Basilicae seruiendum. Quae omnia, ut per Clementem Pont. approbarentur, postularunt, sicuti ex his apparet: *Clementis Episcopus servus servorum Dei. Dilectis filijs Priori, & Capitulo Basilicae Sanctae Mariae**

De Capitulo, et Canonici ante Innocentium Quartum, circa ann. 1254.

Vide manuscriptum huius Basilicae ubi ita legitur Clemens Papa 4. anno. 1266. statuit numerum Canoniorum & Prebendarum debere esse 16. ubi etiam sequitur tali pacto: Innocentius Sextus. de anno 1262. decrevit non teneri Canonicos supra dictum numerum quicquam recipere, sed praesens debere ex postulare vacationem. Et paulo inferius Gregorius 11. per bullas prohibere ne quis administratur in Canonicum, qui patitur deservitum natalium de anno 1275. Vide etiam in eodem loco ubi per ipsum Greg. Undecim de anno 1262. concedit Vicario Archipresbytero si praesens & Sacerdos fuerit alias Priori Canoniorum ut possit Ecclesiam & Communitarium violatum per effusionem sanguinis vel seminis aut per excommunicationem reconciliare. Legitur etiam qualiter Capitulum & Archipresbyter per hebdomadas habet potestatem conferendi Beneficiorum & Clericatus infra aliarum Basilicarum. Vide etiam bullam erectionis Beneficiorum sub Pio 4. anno. 1561. die 21. Dec. ubi intelligitur et are hae historiae. Approbatio Clementis Papae, ne numerus Canoniorum sit ultra sexdecim.

D 2 Maio-

Quotuplex sit Canonicus. Lib. 3. par. 2. cap. 11. quod. 2.